

Latvijas Nacionālā bibliotēka

Preses apskats

31-03-2023

Sagatavoja:

Uzziņu un informācijas centrs

Informācijas pakalpojumu un SBA nodaļa

Ar piemiņas pasākumu «Aizvestie. Neaizmirstie» pieminēs 1949. gada 25. marta deportācijas

25. martā plkst. 11.00 vienlaikus visos Latvijas novados un pilsētās, kā arī citviet pasaulē pieminēs 74. gadadienu kopš 1949. gada 25. marta deportācijām, kad 42300 Latvijas ļaudis tika vardarbīgi deportēti uz Krieviju.

Piemiņas pasākumos 43 pašvaldībās tiks nolasīti izsūtīto vārdi, to vecums un dzīvesvieta. Lasījumus plkst. 11.00 ievadīs Valsts prezidenta Egila Levita uzruna.

Lasījumu tiešraidēm no 43 pašvaldībām varēs sekot līdzi Latvijas sabiedrisko mediju portālā *LSM.lv*, Latvijas Nacionālās bibliotēkas mājaslapā *LNB.lv*, kā arī īpaši piemiņas pasākumam izstrādātā digitālā kartē *deportetie.kartes.lv*.

Karti *deportetie.kartes.lv* izstrādājis SIA «Jāņa sēta», pamatojoties uz Latvijas Valsts arhīva veidoto deportēto Latvijas iedzīvotāju sarakstu un tur norādītajām vēsturiskajām adresēm. Atverot deportēto karti, kreisajā pusē atrodamas divas sadaļas «Deportētie iedzīvotāji» un «Piemiņas pasākumi».

Sadaļas «Deportētie iedzīvotāji» kartē var skatīt 1941. gadā un 1949. gadā deportēto Latvijas iedzīvotāju sarakstus. Izvēloties deportāciju gadu, karti iespējams pietuvināt tik tuvu, ka redzama konkrēta adrese, māja vai sēta. Uzspiežot uz apla, redzams saraksts ar informāciju par aizvestajiem cilvēkiem – viņu vārds, uzvārds un vecums.

Savukārt «Piemiņas pasākumi 14. jūnijs» iespējams skatīt jau notikušos lasījumus

2021. gada 14. jūnijā, kad 119 pašvaldībās notika piemiņas pasākumi, pieminot 80 gadus kopš 1941. gada 14. jūnija deportācijām.

Informācija «25. marts» būs pieejama no 22. marta, kad tur varēs skatīt saites uz lasījumu tiešraidēm 43 pašvaldībās.

«Piemiņas pasākumi pasaulē» būs apkopoti fotoattēli no ārvalstīs rīkotiemiņas pasākumiem.

Piemiņas pasākumu «Aizvestie. Neaizmirstie» rīko Valsts prezidenta kanceleja un Latvijas Nacionālā bibliotēka sadarbībā ar SIA «Jāņa sēta» un Latvijas Pašvaldību savienību, kā arī 36 Latvijas novadiem un 7 valstspilsētām.

Pasākumu iniciatore ir Eiropas Parlamenta deputāte Sandra Kalniete. Atbalstītāji: Kultūras ministrija, Latvijas Okupācijas muzejs, Pasaules Brīvo latviešu apvienība un sabiedriskie mediji: portāls *LSM.lv*, Latvijas Radio un Latvijas Televīzija.

Anna Muhka,

Latvijas Nacionālā bibliotēka

Avots: Liesma

Datums: 21-03-2023

„Aizvestie. Neaizmirstie“ – pieminot 1949. gada 25. martu

BAIBA MIGLONE

25. martā pulksten 11 vienlaikus visos Latvijas novados un pilsētās, kā arī citviet pasaulē piemiņas pasākumos „Aizvestie. Neaizmirstie” pieminēs 74. gadadienu kopš 1949. gada 25. marta deportācijām, kad 42300 Latvijas ļaudis tika vardarbīgi deportēti

uz Krieviju.

Piemiņas pasākumos 43 pašvaldībās tiks nolasīti izsūtīto vārdi, to vecums un dzīvesvieta. Lasījumus ievadīs Valsts prezidenta Egila Levita uzruna.

Lasījumu tiešraidēm no 43 pašvaldībām varēs sekot līdzi *lsm.lv* un *lnb.lv*, kā arī īpaši piemiņas pasākumam izstrādātā

digitālā kartē *deportetie.kartes.lv*.

– 1949. gada 25. martā no tagadējā Madonas novada tika izsūtīti 2667 iedzīvotāji. Arī viņu vārdi skanēs tiešraidē jau pieminētajā *lsm.lv* un *lnb.lv*, kā arī Madonas novada pašvaldības *facebook* lapā, pēc tam to varēs redzēt arī ierakstā, – informē Madonas novada pašvaldības

vecākais speciālists kultūras jomā **Aigars Noviks.** – 1949. gada 25. martā izsūtīto uzvārdi un vārdi, pieminot viņu vecumu, tiks lasīti pa pagastiem alfabēta kārtībā.

Vienlaikus daudzviet Latvijā, tostarp arī Madonā pie Šķeltā akmens, tāpat pagastos notiks piemiņas pasākumi, pieminot nežēlīgās represijas pirms 74 gadiem.

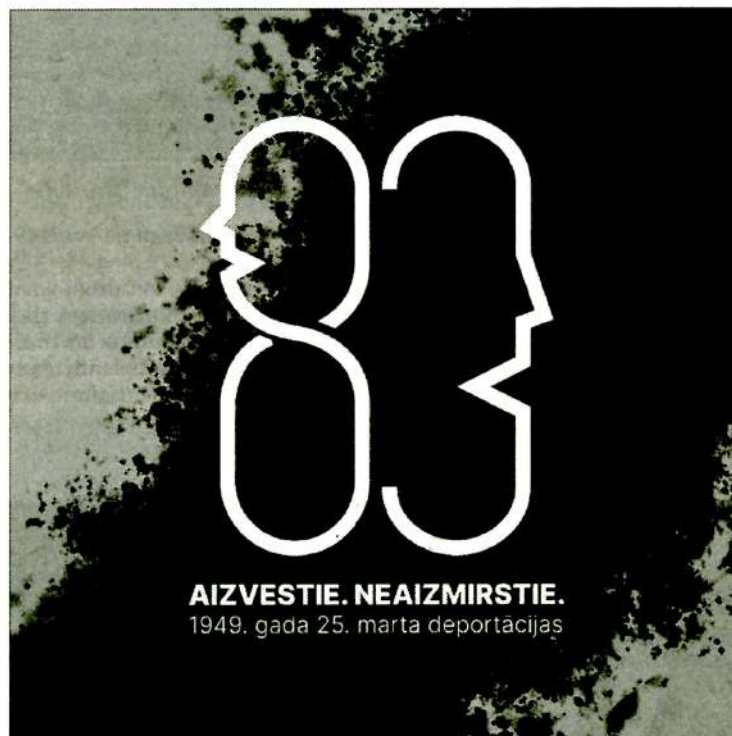
Avots: Stars

Datums: 17-03-2023

AR PIEMIŅAS PASĀKUMU “AIZVESTIE. NEAIZMIRSTIE.” PIEMINĒS 1949. GADA 25. MARTA DEPORTĀCIJAS

Sagatavoja: Sanita Pinupe, Līvānu novada Kultūras centra direktore

Šī gada 25. martā plkst. 11.00 vienlaikus visos Latvijas novados un pilsētās, kā arī citviet pasaulē, pieminēs 74. gadadienu kopš 1949. gada 25. marta deportācijām, kad 42 300 Latvijas ļaudis tika vardarbīgi deportēti uz Krieviju.

Piemīņas pasākumu laikā 43 pašvaldībās tiks nolasīti izsūtīto vārdi, to vecums un dzīves vieta, lasījumus plkst. 11.00 ievadīs Valsts prezidenta Egila Levita uzruna.

Līvānu novada deportēto personu vārdu lasījumu tiešraidi varēs vērot Līvānu novada pašvaldības mājaslapā livani.lv, kā arī sociālā tīkla [facebook.com](https://www.facebook.com) un [Youtube.com](https://www.youtube.com) pašvaldības kanālos.

Visiem lasījumiem (no 43 pašvaldībām) varēs sekot līdzi Latvijas sabiedrisko mediju portālā LSM.lv un Latvijas Nacionālās bibliotēkas mājas lapā LNB.lv, kā arī īpaši piemiņas pasākumam izstrādātā digitālā kartē deportetie.kartes.lv. Karti izstrādājusi “Jāņa sēta”, pamatojoties uz Latvijas Valsts arhīva veidoto deportēto Latvijas iedzīvotāju sarakstu un tur norādītajām vēsturiskajām adresēm.

Komunistiskā genocīda upuru piemiņas brīdis Līvānu novadā norisināsies 25. martā, plkst. 15.00, Līvānu Evangēliski luteriskajā baznīcā. Pēc pasākuma ikviens tiek aicināts nolikt ziedus pie piemiņas akmens.

Piemīņas pasākumu “Aizvestie. Neaizmirstie” rīko Valsts prezidenta kanceleja un Latvijas Nacionālā bibliotēka sadarbībā ar SIA “Jāņa sēta” un Latvijas Pašvaldību savienību, kā arī 36 Latvijas novadiem un 7 valstspilsētām. Pasākumu iniciatore ir Eiropas Parlamenta deputāte Sandra Kalniete.

Atbalstītāji: Kultūras ministrija, Latvijas Okupācijas muzejs, Pasaules Brīvo latviešu apvienība un Sabiedriskie mediji: portāls LSM.lv, Latvijas Radio un Latvijas Televīzija.

Avots: Rēzeknes Vēstis

Datums: Marts, 2023

Arī Limbažu novadā piemin 1949. gada 25. martā aizvestos. Neaizmirstos

Sestdien visā Latvijā ar piemiņas pasākumiem *Aizvestie. Neaizmirstie* godināja 1949. gada 25. marta deportācijās izsūtītos. Tieši pulksten 11 pilsētās un pagastos vienlaikus sākās atceres brīdis, tiešraidē nolasot izsūtīto vārdus, vecumu un māju nosaukumu, no kurām cilvēki tika aizvesti svešumā. Piemiņas pasākumi un lasījumi norisinājās arī mūsu novadā: Alojā, Salacgrīvā, Staicelē, Pālē, Puikulē, Skultē, Viļķenē, Braslavas pagastā...

Limbažos – kā katru pavasari Māras dienā – cilvēki uz atceres brīdi pulcējās pie pieminekļa blakus kultūras namam. Tiešraides lasījumi visur iesākās ar Valsts prezidenta Egila Levita uzrunu. Viņš uz-

svēra, ka 40. gadu masveida deportācijas ir viens no daudzajiem Padomju Savienības noziegumiem pret cilvēci, un tiem nav noilguma. Taču brīvību stāstīt par pārdzīvoto atgūvām tikai līdz ar savas valsts neatkarības atjaunošanu. Katras ģimenes, katra cilvēka zaudējumi savijušies lielā nacionālā traģēdijā, kas kļuvusi par mūsu vēstures daļu.

Kad bija izskanējusi tautas lūgšana *Dievs, svētī Latviju*, pie pieminekļa nostājās Ausekļa Limbažu teātra aktieri, sākot vienu pēc otra nosaukt izsūtīto vārdus. Pavisam no mūsu novada tajā baisajā naktī svešumā tika aizvesti 1793 cilvēki. Klausoties izsūtīto uzskaitījumu, vai katrs no

atnākušajiem sadzirdēja kāda sava tuvieka, paziņas, kaimiņa vārdu. Aiz ikkattaras rindiņas šajā traģiskajā sarakstā ir kāda cilvēka vienīgais mūžs – ar izpostītiem sapņiem, sagandētu dzīvi. Visskumjāk bija dzirdēt, kā nosauc mazu bērnu vārdus un dažam izskan piebilde – dzimis ceļā uz Sibīriju. Pasākuma laikā vairākkārt vīrs sanākušo galvām iesaucās gājputni, atgriezoties mājās. Taču bezgala daudzi no tiem, kuru vārdi tobrīd izskanēja, tā arī palika svešumā, dzimteni vairs neredzot.

Vēl par atceres pasākumu Limbažos lasiet 4. lappusē.

Lailas PAEGLES
teksts un foto

Avots: Auseklis

Datums: 28-03-2023

Novadā piemin 1949. gada 25. martā aizvestos. Neaizmirstos

Latvijas Politiski represēto apvienības Limbažu struktūrvienības valdes priekšsēdētājas Valdas Raitumas teiktajā ieklausās arī Ausekļa teātra aktieri, kuri pasākumā nolasīja izsūtīto vārdus

(Sākums – 1. lpp.)

Sestdien atceres pasākumā novada centrā savus likteņbiedrus un visus, kuri bija pulcējušies piemiņas vietā, uzrunāja Latvijas Politiski represēto apvienības Limbažu struktūrvienības valdes priekšsēdētāja Valda Raituma. Viņa 1949. gadā bija trīsgadīga mazulīte, kuru kopā ar māti un māsām aizveda uz Sibīriju. – *Atceres un piemiņas dienas nav tikai cieņas un līdzjūtības apliecinājums represijās cietušajiem, tas ir arī skaudrs atgādinājums visai pasaulei par to, kas mūsu zemē noticis lielvaru ambīciju dēļ. Vairāk nekā 42 000 cilvēku bez tiesas nodēvēja par kulkākiem, bandītiem vai viņu atbalstītājiem, necilvēcīgos apstākļos izsūtīja uz Sibīriju, kas daudziem kļuva par pēdējo pieturvietu. V. Raituma aicināja ar klusuma brīdi pieminēt tos, kuri neatgriezās. – Tur svešumā mātes mums stāstīja par Latviju, cik tā ir brīnišķīga, kur pat nātres ir skaistākas nekā Krievzemē. Viņas ar mums runā-*

*ja latviski, lai mēs tajā vidē nepārkrievo-*tos. *Mums Latvija bija sapņu zeme.* Tagad no politiski represētajiem dzīvi vairs ir nepilni 9000, bet mūsu novadā – apmēram 200. V. Raituma pateicās novada pašvaldībai par sadarbību un atbalstu, taču aicināja politiķus ieklausīties faktā, ka Latvijā daudziem politiski represētajiem pensija ir mazāka par iztikas minimumu. Un diemžēl atceres pasākumos jāatgādina arī par to.

Limbažu novada domes priekšsēdētājs Dagnis Straubergs sacīja, ka šai reizē runājam par skaitļiem – vairāk nekā 42 000 izsūtīto, mūspusē 1793. Daudz vai maz? – *Dzirdot māju nosaukumus, cilvēku vārdus, ir skaidrs – arī viens ir ļoti daudz.* Turklāt tā nav tikai vēsture. – *Mums blakus ir liela, bagāta valsts, ko negribu saukt vārdā, kur saglabāties tāds pats ļaunums, kāds bija toreiz. To tagad redzam Ukrainā. Mums jābūt pārliecinātiem, ka nekad to vairs nepieļausim. Un*

nekad tāds saraksts kā šodien izskanējušais netiks papildināts...

Jāpiebilst, ka šai valstiskajai atceres dienai, ko rīkoja Valsts prezidenta kanceleja un Latvijas Nacionālā bibliotēka sadarbībā ar SIA *Jāņa sēta* un Latvijas Pašvaldību savienību, izstrādāta digitālā karte *deportetie.kartes.lv*. Tai ir divas sadaļas *Deportētie iedzīvotāji* un *Piemiņas pasākumi*, kur var skatīt 1941. un 1949. gadā izsūtīto iedzīvotāju sarakstus. Izvēloties deportāciju gadu, karti iespējams pietuvināt un redzēt konkrēto adresi, māju vai sētu. Uzspiežot uz apla, redzams saraksts ar ziņām par aizvestajiem cilvēkiem – viņu vārds, uzvārds un vecums. Savukārt sadaļā *Piemiņas pasākumi*, 14. jūnijs iespējams skatīt jau notikušos lasījumus. Varam ieraudzīt, izlasīt, pieminēt un pārdomāt pagātni un šodienu.

Lailas PAEGLES
teksts un foto

Avots: Auseklis

Datums: 28-03-2023

Pāles skolēniem pagasta bibliotēkās aizkustinošas sarunas par 1949. gada represijām

Pāles
pamat-
skolas
bērni pie
piemiņas
akmens

Pieminot 1949. gada 25. marta deportācijās cietušos, Pāles pamatskolas skolēniem notika emocionālas sarunas pagasta bibliotēkās. 1.–4. klašu bērni devās uz Pāles bibliotēku, kur tās vadītāja Aija Baune mazajiem saprotami, taču saviļņojoši skaudri pastāstīja par šiem notikumiem. Ceturtklasnieki aizkustinoši nodziedāja tautasdziesmu *Pie Dieviņa gari galdi*, ko viņiem bija iemācījusi mūzikas skolotāja Jausma Aizpurve. 1.–3. klašu skolēni aizgāja arī pie represēto piemiņas akmeņa un, godinot izsūtītos Pāles pagasta ļaudis, nolika pūpolzarus un aizdedza svečītes. Savukārt vecāko klašu skolēniem vispirms bija Okupāci-

jas muzeja sagatavotā tiešsaistes nodarbība *Padomju deportācijas. Ar bērna acīm*.

Sarunas pagājušonedēļ turpinājās Ārciema bibliotēkā. Tur skolēnus sagaidīja tās vadītāja Laura Kristīne Zaķe un Ilze Zaķe, kura bija sagatavojusi stāstījumu un datus par izsūtītajiem tieši no Ārciema. Ziņas bija līdzējusi atrast tās puses vēstures izziņātāja Zane Stīpniece. Dažs no skolēniem bija pārsteigts, izdzirdot pazīstamus uzvārdus, apjaušot, ka represijas skārušas arī paša dzimtu. Pusaudži bija gluži satriekti, kad I. Zaķe nolasīja visu izsūtīto ārciemiešu vārdus un vecumu izvešanas brīdī. Vecākajam bija jau 86 gadi, bet jaunākajam – vien

divi. Pārdomas raisīja I. Zaķes uz tikšanos līdzī paņemtais koferis. Vīrs, kurš Sibīrijā viņas vecākiem to izgatavojis mājupceļam, bijis no Ārciema. – *Tās bija vērtīgas, emocionālas un personīgas sarunas. Skolēni ieinteresēti klausījās, nebija neviena lieka vārda un aizmirsti bija arī telefoni. Liekas, kaut kas tika visiem sirsniņās, – aizkustināta bija skolotāja Inese Luste. Savukārt I. Zaķe pēc tikšanās ar skolēniem vēlreiz pārliecinājusies, ka arī par šiem daudzām ģimenēm tik smagajiem un skumjajiem notikumiem ar bērniem ir jārūnā.*

Laila PAEGLE

Avots: Auseklis

Datums: 31-03-2023

Noslēgusies *Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija 2022*

Gandarīti par paveikto darbu – Limbažu pirmsskolas *Spārite* audzēkņi kopā ar savām audzinātājām levu Gūtmani (no kreisās) un Lienī Martinsoni (no labās), kā arī BLC galveno bibliotekāri Kristīni Ķilpi

Noslēgusies aizvadītā gada Latvijas Nacionālās bibliotēkas (LNB) lasīšanas veicināšanas programma *Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija*. 18. martā LNB notika svinīgais noslēguma pasākums *Lielie lasīšanas svētki*, kurā sumināja 20 tūkstošu lasītāju visaugstāk vērtētās grāmatas un to autorus. Programma norisinās jau 22. gadu, un tajā allaž aktīvi iesaistījušās arī daudzas mūspuses bibliotēkas un skolas, mudinot lasīt un vērtēt grāmatas, kā arī rīkojot dažādas radošas aktivitātes. Kopumā pērn iesaistījās 852 skolas un bibliotēkas, bet *žūrijas* kolekciju veidoja 33 grāmatas no 10 izdevniecībām.

Limbažu Galvenās bibliotēkas Bērnu literatūras centrs (BLC) no oktobra līdz februārim programmā aktīvi iesaistīja Limbažu pirmsskolas izglītības iestāžu (PII) četru vecāko grupiņu audzēkņus kopā ar skolotājiem – kopā 95 bērnus. BLC galvenā bibliotekāre Kristīne Ķilpe pastāstīja, ka kopīgi izdevies izlasīt visas septiņas jaunākajā vecuma grupā iekļautās grāmatas (obligāti jāizlasa vismaz piecas). Mazie lasītāji čakli apmeklēja bibliotēku, kopīgi lasīja, izteica savu viedokli un vērtējumu, kā arī piedalījās radošu uzdevumu veikšanā. Dažas grāmatas tika lasītas arī bērnudārzā. Bērni visaugstāk novērtēja beļģu rakstnieces Amēlijas Žavo grāmatu *Mana negantā diena*, Rebekas Lukošus *Nepaklausīgais vectēvs* un Jura Zvirgzdiņa *Rijīgā čūska un gudrā pele*. Pagājušonedēļ bibliotēka aicināja katru grupiņu uz no-

Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijas 2022 rezultāti (kopumā Latvijā):

- **5+ grupā**
  1. Rebeka Lukošus *Nepaklausīgais vectēvs* (ilustratore Rebeka Lukošus)
  2. Amēlija Žavo *Mana negantā diena* (tulkojusi Laura Romanovska)
  3. Juris Zvirgzdiņš *Rijīgā čūska un gudrā pele* (il. Vivianna Maria Stanislavska)
- **9+ grupā**
  1. Marks Uve Klings *Diena, kad ome salauza internetu* (tulc. Signe Viška)
  2. Laura Vinogradova *Tētis un suns* (il. Ieva Maurīte)
  3. Toms Dirgēla *Gustavs Salmiņš liek no augšas* (tulc. Dace Meiere)
- **11+ grupā**
  1. Zaks Frīnss *Sestklasnieki neraud* (tulc. Inese Paklone, il. Edmunds Jansons)
  2. *Kurbads* (Guntara Godiņa apdare, il. Sindija Anča, Marika Egļīte)
  3. Marija Parra *Glimmerdāles Tonje* (tulc. Jolanta Pētersone, il. Reinis Pētersons)
- **15+ grupā**
  1. Čarlijs Makesijs *Puika, kurmis, lapsa un zirgs* (tulc. Silvija Brice)
  2. Jennija Jēgerfelde *Stendapa karaliene* (tulc. Vizma Zaķe)
  3. Delfine de Vigāna *No un es* (tulc. Inta Šmite)
- **Vecāku žūrija**
  1. Tara Vestovera *Izglītotā* (tulc. Silvija Brice)
  2. Andris Kalnozols *Kalendārs mani sauc*
  3. Iveta Troalika *Tūlīt paliks labāk*

slēguma pasākumu, lai pateiktos par dalību. Piemēram, PII *Buratīno* bērniem bija iespēja noskatīties Limbažu vidusskolas teātra *Niķis* (režisore Inta Kalniņa) iestudējuma pirmizrādi, kas tapis pēc Ievas Samauskas grāmatas *Soliņš un miskaste* motīviem. Savukārt PII *Kāpēcītis* audzēkņi tikās ar bērnu grāmatu rakstnieci Initu Zēriti.

Daudzpusīgas programmas aktivitātes lasītājiem tika rīkotas arī mūsu novada pa-

gastu bibliotēkās. Nesen *žūrijas* dalībniekus uz noslēguma tikšanos aicināja Puikules bibliotēkas vadītāja Inga Indriksone. Viņa pastāstīja, ka lasīšanā un vērtēšanā iesaistījušies gan bērnudārza *Auseklītis* Puikules filiāles bērni, gan vairāki skolēni un pieaugušie. Noslēguma aktivitātes citviet vēl turpinās.

Aiga EVERTOVSKA
Paulas ULDRIĶES foto

Avots: Auseklis
Datums: 29-03-2023

Jāņa Šteinhouera piemiņai

Undīne Adamaite

LATVIJAS Nacionālās bibliotēkas *Klīversalas* telpā 31. martā plkst. 17.30 notiks pasākums *Izrakt Šteinhoueru*.

Jānis Šteinhouers (1705–1779) bija pirmais latviešu tautības lieluzņēmējs, politiķis, izglītotājs, muižu un zemes īpašnieks, Rīgas hernhūtiešu kustības vadītājs, cīnītājs par Rīgas latviešu tiesībām – viņa darbības virzieni un vēriens ir apbrīnas vērti un pilnībā maina priekšstatus par lat-

viešu tautības cilvēku dzīvi un iespējām XVIII gadsimtā. Viņš bija liela mēroga kokrūpnieks un eksportētājs, Šteinhoueram piederēja muižas un nekustamie īpašumi, tostarp Spilves pļavas, Fosa sala, Voleļa muiža, Zasu muiža, Hermeliņa muiža un lielākā daļa Iļģuciema zemju. 40 gadu garumā viņš bija Rīgas, īpaši Pārdaugavas, latviešu sabiedrības līderis, kura iedibinātās tradīcijas, piemēram, Zāļu dienas svinēšana Rīgā, ir dzīvas joprojām – pēc 300 gadiem. ●

Avots: Diena

Datums: 29-03-2023

BIBLIOTEKĀRS ZIEDONIS

◀ **JŪRMALAS** pilsētas dome lēmusi Ķemeru bibliotēku nosaukt Imanta Ziedoņa vārdā. Turpmāk to dēvēs par Imanta Ziedoņa Ķemeru bibliotēku. Pilsētas Kultūras nodaļas vadītāja Agnese Miltiņa skaidro, ka lēmums pieņemts saistībā ar dzejnieka 90 gadu jubileju. Studiju gados Ziedonis Ķemerās strādājis par bibliotekāru un latviešu valodas un literatūras skolotāju.

Avots: Diena

Datums: 31-03-2023

Zinību krātuves

Senākās bibliotēkas atradās Senajā Divupē, kur bija izveidojusies rakstu valoda. To izmantoja tā saucamajā ķīlrakstā, uz māla plāksnītēm fiksējot gan valsts pārvaldei vajadzīgo, gan to, ko varētu saukt par literāriem pierakstiem. Valdnieks Ašurbanipals (VII gs. p. m. ē.) savā pili Asīrijas impērijas galvaspilsētā Ninivē izveidoja pašu senāko uzieto rakstu krātuvi – bibliotēku. Jau viņa priekšteči veidoja nelielus rakstisko materiālu krājumus, tādi bija arī tempļu arhīvos, bet ar Ašurbanipala interesi par literatūru nespēja līdzināties neviens. Viņš neatlaidīgi centās savas bibliotēkas apjomu palielināt – sūtīja rakstvežus uz visām impērijas malām. Iai tie kopētu tur atrodamos darbus, pavēlēja tempļiem nosūtīt valdniekam to krājumos esošo tekstu norakstus, konfiscēja iekaroto pilsētu un tempļu krājumus. Viņa pils izrakumos atrada ap 30 000 ķīlraksta plāksniņu, kas saturēja reliģiskus un zinātniskus tekstus no Babilonas un citām iekarotām teritorijām. Tā laika zinātni ietekmēja ticība dieviem un maģijai, lielu daļu krājuma sastādīja buršanas, zīmju tulkošanas un maģisko rituālu apraksti, bagātā medicīnas sadaļa saturēja gan slimību dziedēšanas, gan apvārdošanas aprakstus. Bibliotēkā bija darbi matemātikā, filozofijā un filoloģijā. Visvarīgākais tās teksts – par vecāko eposu pasaules literatūras vēsturē uzskatītais, ap 2150.–1400. g. p. m. ē. sarakstītais "Eposu par Gilgamešu" (attēlā) – stāsta par daļēji mitisku Urūkas valdnieku senajā Divupē un viņa dzīves jēgas meklējumiem. Krājums saturēja arī lūgšanas, dziesmas, poētisku literatūru, oficiālus dokumentus, piemēram – valdnieka Hammurapi likumu krājumu, astronomiskus un vēsturiskus tekstus, daudz ko citu. Bibliotēka ir līdz šim lielākais zināmais Divupes tautu literatūras krājums.

Vienu no lielākajām antīkās pasaules pilsētām Aleksandriju pēc Ēģiptes iekarošanas 322 g. p. m. ē. nodibināja Aleksandrs Lielais, bet tās slavenu bibliotēku izveidoja viens no viņa pēctečiem Ptolemajs II ap 250. g. p. m. ē. Viņš izdeva daudz naudas, grāmatas pērkot, bet papildināja krājumus arī citos veidos. Piemēram – viņa ierēdņi pārņēma katru ostā ienākošu kuģi un konfiscēja visas atrastās grāmatas. Tās pārrakstīja, un kuģu kapteiņi saņēma atpakaļ kopijas – oriģināli palika bibliotēkā. Uzskata, ka mērķis bijis savākt visas pasaules grāmatu kolekciju. Bibliotēkā glabājušies vairāki simttūkstoši grāmatu un pāpīrusa rullītu. Bibliotēka gāja bojā līdz galam nenoskaidrotos apstākļos, visticamāk – to nodedzināja.

EGILS JUCEVIČS

Avots: Stars

Datums: 24-03-2023

Jelgavas 4. vidusskolā – Grāmatu svētki

Jelgavas 4. vidusskolā 4. aprīlī notiks gadskārtējie Grāmatu svētki ar dažādām aktivitātēm dienas garumā, ziņo skolas bibliotekāre Inta Brantevica.

Grāmatu svētki jau kļuvuši par gadskārtēju tradīciju skolā, kad tiek vērtēti Bērnu un jauniešu žūrijas rezultāti un sveikti bibliotēkas čaklākie lasītāji.

Šogad Jelgava atzīmē vairākas jubilejas, tāpēc Grāmatu svētkos skanēs nostāsti un noslēpumi par seno Jelgavu, svētku vadmotīvs būs Signes Lūsiņas grāmata "Senā torņa noslēpums". Īpašās svētku vieš-

ņas būs S.Lūsiņa un ilustratore Elvīsa Gabrāne, kā arī pasākumu bagātinās skolēnu iestudēts grāmatas inscenējums, atklāj I.Brantevica.

Skolēniem būs iespēja piedalīties dažādās aktivitātēs: izzinot prāta spēles, meistarklasēs, radošās nodarbībās, sportiskās izklaidēs. Varēs mainīties ar jau izlasītām grāmatām un iegūt kādu jaunu grāmatu, bet mazos pirmklasniekus priecēs Pārlielupes un Miežītes bibliotēku leļļu teātris.

Svētki noslēgsies ar skolu bibliotēku semināru. **W**

— Sagatavoja Anita Kantāne

Avots: Zemgales Ziņas

Datums: 30-03-2023

Sirsnīga, gaidīta tikšanās

AGRITA MANIŅA

Nīgrandes pagasta Kalnos viesojās cienījama viešņa – rakstniece Nora Ikstena.

Vispirms viņa tikās ar Nīgrandes pagasta Kalnu vidusskolas skolēniem, bet vēlāk bija noorganizēts radošais vakars kultūras namā.

Sakrīta, ka iepriekšējā dienā turpat demonstrēja filmu *Mātes piens*, kas uzņemta pēc N. Ikstenas tāda paša nosaukuma romāna. Literārais darbs klajā laists 2015. gadā, tulkots un izdots vairākās valstīs – kļuvis populārs. Pagasta iedzīvotājiem bija, iespējams, vairāk jautājumu nekā būtu, ja kinolente līdz viņiem nebūtu vēl nonākusi. Rakstniece jutās nepiespiesti un viņas teiktais apliecināja, ka ir saskarsmē vienkārša, ieklausās sastaptos cilvēkos un augstu vērtē jaunus iespaidus, kā arī informāciju.

Kalnu bibliotekāres Valda Freidenfelde un Ieva Kalvāne veda viešņu nelielā eks-

FOTO – AGRITA MANIŅA

RAKSTNIECE NORA IKSTENA (1. rindā centrā) UN NĪGRANDNIEKI. Viņa vēlējās nofotografēties ar radošā vakara klausītājiem.

kursijā, lai viņai būtu priekšstats par Kalnu ciemu un tā vēsturi, kas nesaurājami saistīta ar kādreizējo kolhozu *Jaunais komunārs* un priekšsēdētāju Jāni Blūmu. Redzētais atstāja iespaidu – Nora Ikstena to atzina, tiekoties

ar lasītājiem. Viņa bija atklāta, stāstīja par saviem darbiem un radošo procesu, izjūtām, pārdzīvojumiem.

Ko romānu autore atklāja par savu literāro darbību, piedāvāsim *Saldus Zemes* literārajā lappusē *Kurzemīte*. ☑

Avots: Saldus Zeme

Datums: 31-03-2023

Brīvlaika piedzīvojumus atrod bibliotēkā

PACIETĪBA ZĒNIEM IR! Zaņas bibliotēkas pavāru nodarbībā Jānis Baumanis (no kreisās), Rūdolfs Virts un Augusts Gūtmanis gaida pirmo vafeli. Zēni rēķināja: paies mūžiņa, kamēr lielā miklas bļoda būs tukša.

Rakstu lasiet 11. lpp.

Avots: Saldus Zeme

Datums: 18-03-2023

Brīvlaika piedzīvojumus atrod bibliotēkā

PAVĀRES MEISTARKLASE Emburgas bibliotēkā. Signese Dviļa palīdz Andrim Bagātajam pagatavot vafeļu mīklu pēc ne daudz pamainītas receptes. Tikmēr desmit citu bērnu un jauniešu aizņemti kartsmaižu cepšanā.

SAPRATNE NO PUSVĀRDA. Ne pirmoreiz kopā strādā un atpūšas Kristiāna Ekere (no labās), bibliotekāre Vita Krauze, Ketija Stāla un Kristaps Straziņš.

IEVA VILMANE

Skolēnu brīvlaika nedēļā Saldus novada bibliotēkas priekšplānā izvirzījušas atraktīvu un izzinošu atpūtu bērniem un jauniešiem.

Mūsu bibliotēkās šonedēļ spēlē galdā spēles, risina atjautības uzdevumus, dizainē tērpumus, krāso mandalas, vāra zīepes, pērlo un dara daudz ko citu. Plašāk paveru Zaņas un Emburgas bibliotēkas durvis.

Otrdien **Zaņas bibliotēka** bija atrodama pēc vafeļu un pankūku smaržas, jo vaniļa bija sajūtama jau pa gabalu. Bibliotekāre Vita Krauze skolēnu brīvlaikos izdomā ko īpašu pagasta bērniem un jauniešiem, jo viņi ir atsaucīgi un aizrautīgi. Apmeklētāju loks diezgan nemainīgs, tādēļ ierasto eksperimentu nedēļu šoreiz aizstājusi ar dārzkopības un kulinārijas nodarbībām, sportiskām spēlēm. Palīgos nāksusi jaunā kultūras pasākumu organizētāja Ieva Stanka. Viņa pagastā dzīvo desmit gadu, tāpēc ievērojusi, ka pašvaldību iestādēs skolu brīvlaikiem allaž ko izdomā. Agrāk nodarbibas rīkoja dienas centrs. Kopš tā nav, rosās bibliotekāre. "Bērni grib darboties un izausties, tāpēc nodarbibas ir vajadzīgas. To laikā viņi nav ekrānos un mūžs komunicēt ar vienauzdiem," leva novērtē bibliotekāres uzņēmību nodarbināt vairāk nekā desmit dažādu vecumu bērnus.

Vita Krauze sacīja, ka idejas smēlas no viņiem, jo viņi precīzi izsaka visas savas

vēlmes, pieaugušajiem tās tikai jāsadzird un jāatceras. Piemēram, pagaidu otrajā darbavietā Nīgrandes bibliotēkā kāds zēns izteicies, ka gribētu mammai uzdāvināt paša gatavotu apsveikuma kartīti. Bibliotekāre ierosināja darboties kopīgi.

Pankūku un vafeļu cepšanā, samteņu sešanā piedalījās ducis vietējo bērnu un jauniešu, kā arī ciemiņi, kas Zaņā pavada brīvlaiku. Visi, kam jautāju, atzina, ka brīvlaikā "dara neko". Ar to jāsaprot laika pavadīšanu ar draugiem, jo skolas dienās katrs citā izglītības iestādē, treniņzāles apmeklēšanu, jo seko mērķim iegūt sportisku ķermeni, vēlu gulētiešanas laiku, braukāšanas ar kvadrīcīklu un līdzīgas nodarbes.

Emburgas bibliotēkā nedēļa paiet, iepazīstot profesijas. Bibliotekāre Santa Švalbe noorganizējusi četru profesiju tuvplanus. Saldus fotokluba *Es daru* vadītāja Laila Arāja iepazīstināja ar fotogrāfa darbu un aprīkojumu. Santa paskaidroja, kādi uzdevumi ir bibliotekāram, par informācijas tehnoloģiju speciālista ikdienu un droša interneta lietošanas pamatprincipiem pastāstīja Saldus novada bibliotēkas Informācijas resursu attīstības nodaļas bibliotekāre Anita Berga. Emburgā viesojos trešdien, kad par savu

JAUNIE DĀRZKOPJI. No brāļu Martina (pa kreisi) un Alekša Veremčuku iesētām sēklīnām izaugs samtenes Zaņas sabiedriskā administratīvā centra dobēm. Tās priecēs pagasta pārvaldes, bibliotēkas un kultūras pasākumu apmeklētājus.

profesionālo dzīvi stāstīja pavāre Signese Dviļa.

Viešņa vispirms izmēģināja savu izglītības ceļu no Kandavas tehnikuma līdz augstskolai, pēc tam — darbības amplitūdu, sākot no maiņas vadītājas ātrās ēdināšanas uzņēmumā, līdz restorānu un augstākas klases kafējnicu virtuvju iekārtošanai, vadīšanai un ēdienkaršu sastādīšanai. Piemēram, ar viņas gatavotiem ēdieniem Saldū debitēja *Hot Cafe*. Signeses jaunākā atvase izaugusi tik liela, ka māmiņa atkal domā par darbu. Piedāvājumi esot, taču pagaidām neviens nav apvienojams ar jauno vecāku rūpestiem, tādēļ pieredzējusi un prasmīgā

meistare aizvien ir darba meklējumos.

Signese ne pirmo reizi vadīja ēdienu gatavošanas nodarbību bērniem, tāpēc palāvās uz pašas pieredzi un Emburgas bibliotēkas jaunākajiem lasītājiem piedāvāja divus populārus ēdienus — karstmaizītes un vafeles. Abi tādi, kuru pagatavošanā ir, ko darīt arī vismazākajiem. "Gribēju, lai nav kā parasti, kad mazākajiem vien jānoskatās, ko dara vecāki bērni. Pavisam maziņajiem droši drīkst uzticēt sajaukt mērcītes, izņemt no burkas marinētus gurķus un līdzīgus darbus," Signese pasmaidīja un pievērsās kolēģu sadalīšanai darba grupās. ☑

Avots: Saldus Zeme

Datums: 18-03-2023

Ēsma mazajiem lasītājiem

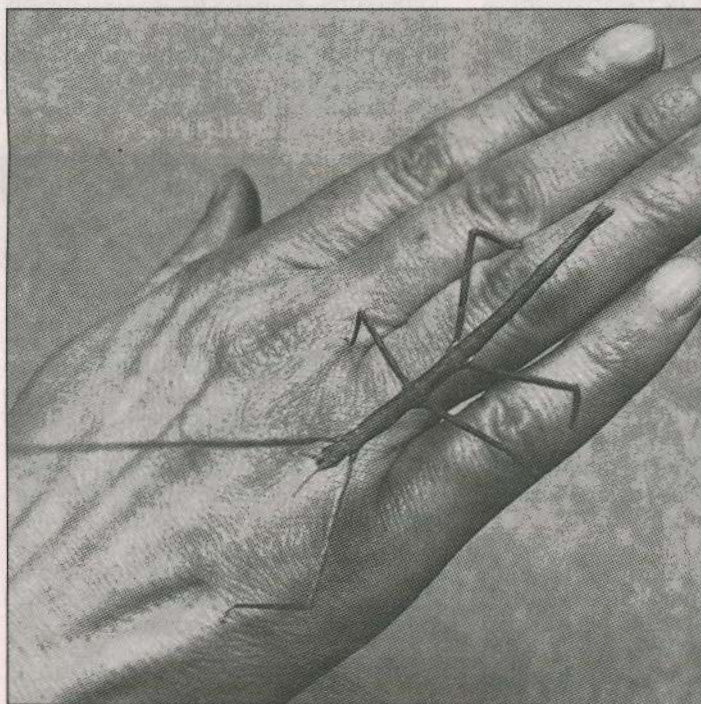
LĪGA ŠAULE

Lutriņu bibliotēkā iekārtota māja zaļiem zarkukaiņiem.

Bibliotekāre Zane Kaunese prātojusi, kas grāmatu krā-tuvē varētu ievilināt bērnus, un dzima doma par neparas-tiem iemītniekiem. "Man uz-dāvināja piecus zarkukaiņus, daži meitai par prieku dzīvo manās mājas, bet pārējiem ierīkoju apartamentus biblio-tēkā. Kukaiņi izauga brangi, kādus deviņus centimetrus gari. Pēc pusotra gada dažs nobeidzās, bet cits radīja pēcnācējus. Vērts pārbaudīt informāciju, bet pēc manis atrastās izrādās, ka mātītes ir pašpietiekamas, — pēcnācēju radīšanai tām nevajag tēviņus (partenogēnēze — organisma attīstība no neapaugļotas ol-šūnas — L. Š.)."

Jaunā paaudze sadalīta pa

vairākām dzīvesvietām, daļa dienas vada Zanes taisītā mājā. Par to kalpo caurspīdīgs plastmasas spainītis ar vāku. Pa sadurtajiem caurumiem traukā ieplūst skābeklis, pa-dzēras kukaiņi no lāsītēm, kas rodas, apsmidzinot mājas sienas ar ūdeni. "Lielākiem eksemplāriem viegli saskatīt, kā tie pili iesūc. Vasarā zaļo draugu ēdienkarte ir bagātā-ka, izeju laukā un sagriežu bibliotēkai tuvumā augoša bērza zarus. Kukaiņiem ļoti garšo aveņu lapas, tāpēc ziemā plaucēju to zarus. Tie grauž gan lapas, gan arī kok-snes daļu, šonedēļ ēdienkartē bija roze, arī tā zarkukaiņiem iet pie dūšas," novērojumos dalās Zane. ■

ZARKUKAINIS.

FOTO — LĪGA ŠAULE

Avots: Saldus Zeme

Datums: 28-03-2023

Viesizrādēs atbraukušas snīpīškrūzes

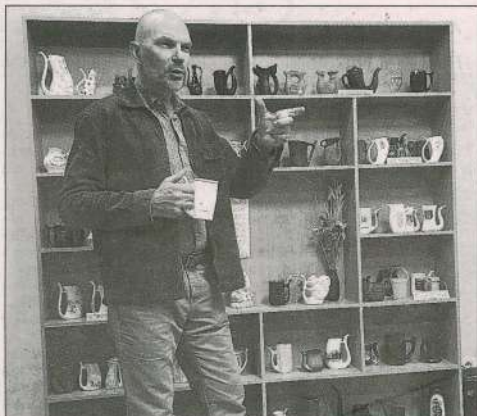
LĪGA ŠAULE

Pasaules ūdens dienā Lutriņu bibliotēkā atklāja rīdzinieka ARMANDA MUIŽNIEKA minerālūdens krūžu kolekciju.

Tās rašanās nav nejauša — kolekcijas īpašniekam augstākā izglītība cilvēka fizioloģijā un arī tūrisma vadībā. Viņš apceļojis daudzus ārstniecības kūrortus un apzinās, ka tajos esošais ūdens nav domāts slāpju dzesēšanai. "Pirms gadiem Eiropas kūrortu asociācijas kongresā popularizēju Jūrmalu un tur man uzdāvināja pirmo krūzīti, otru nopirku kā suveniru, ko aizvest mājās. Kādā brīdī dzima doma par kolekcijas veidošanu," ar pirmsākumiem iepazīstina Armands.

Sobrīd viņam ir vairāk nekā 800 krūžu un speciālu glāžu, kas piemērotas minerālūdens dzeršanai. Tās veido atšķirīgi no citiem ierastiem dzeramtraukiem vairāku iemeslu dēļ. Caur snipi dzeršana notiek lēnām, jo ūdens jāiesūc. Ārstnieciskais šķidrums brīdī uzķāvējas mutes dobumā, un caur glotādu vērtīgās vielas nokļūst ķermenī. Savukārt, ja ūdeni tik daudz dzelzs, ka tas ieguvīs rūsganu nokrāsu, snipsis pasargā no saskares ar zobiem, un neiekrāsojas to emalja. Snipsis ļauj dzērienu malkot, vienlaikus baudot pastaigu pa kūrortu, — ar parastu krūzīti to darīt būtu sarežģītāk.

Krūzītes ir pirktas, saņemtas dāvanā no draugiem un arī svešiem cilvēkiem. Izgatavotas no māla, stikla, fajansa, por-

ARMANDS MUIŽNIEKS un neliela daļa viņa kolekcijas, kas atvesta uz Lutriņiem.

celāna un plastmasas un nāk no dažādām vietām: Čehijas, Slovākijas, Polijas, Lietuvas, Vācijas, Francijas un citām. Retums ir tās, kas radītas par godu kādam īpašam notikumam, piemēram, kūrorta jubilejai, un izgatavotas nelielā skaitā. Ir trauki, kurām iekšpusē iedāļas ar mililitru skalu, kas palīdz dozēt dažādiem ķīmiskiem elementiem bagātu šķidrumu.

"Viens no man mīļākajiem kolekcijas eksemplāriem ir stikla glāzīte, kas 1939. gadā darināta Ķemeru kūrortam. Māksliniece radījusi plakanas formas trauku, lai to viegli ielikt kabatā un paņemt līdzi, bet fizikas likumus gan viņa

nav pārzinājusi — caurums uztaisīts krūzes augšā, nevis apakšā, pa kuru ūdeni varētu iesūkt snipi," Armandam ir, ko teikt par katru kolekcijas eksemplāru. Kādam traukam klāt piekarināts ar skaitli, tas paredzēts kūrorta apmeklētāju ērtībai, lai krūze nav jānēsā līdz, bet atliek aiziet līdz avotam un no plaukta izņemt savu trauku, kam tāds pats skaitlis kā viesnīcas istabiņai.

Ģīda pieredzē neierasts minerālūdens lietošanas veids, kas nobaudīts Druskininkos. Tur pasniedz no šāda ūdens vārītu tēju, kas ir sāļa, silta un grūti nosaucama par garšīgu. Savukārt vēsturiskie kūrorti zaudē savu šarmu, jo skaidrās

SOMIŅA VIŠI KŪRORTA APMEKLĒTĀJAI. Radīta, lai dāmai nebūtu jānes plika krūze.

KRŪZE BĒRNAM. Lai ūdeni ar īpatnēju aromātu un garšu iedarbotu jaunajai paaudzī, ražo atbilstošus traukus. Zilonis sasauca ar kūrorta strūklaku, ko veido četri snūkaņi.

krūzes aizstāj ar vienreizlietojamām glāzēm, ko par 50 centiem pie avota var nopirkt.

Kolekcionārs uzsver, ka minerālūdens nav domāts, lai padzertos, tā lietošanai vajadzīga konsultācija ar ārstu. Ja nākas nokļūt pie sēra avotiem, tad droši var ar to ūdeni skalot seju un rokas — šis ķīmiskais elements piedalās ādas reģene-

rācijas procesos. Ja kādam lasītājam mājās ir minerālūdens dzeršanai domāta krūze, kas stāv bez pielietojuma, aicinu sazināties ar mani rakstot līga@sz.lv vai zvanot 63822291. ■

Avots: Saldus Zeme

Datums: 28-03-2023

Pavasara brīvlaikā skolēni aicināti iet ciemos uz Valmieras bibliotēku, piedalīties radošās un aizraujošās aktivitātēs, kā arī izvēlēties sev brīvlaika lasāmvielu. Bibliotēkas plauktos atrodamas grāmatas latviešu valodā un svešvalodās, žurnāli, galda spēles, CD un DVD. Pieejami arī mācību un spēļu datori un X-Box spēles, turklāt mazākie var darboties Pasaku istabā un bērnu stūrītī.

Avots: Liesma

Datums: 14-03-2023

LĪVĀNU CENTRĀLAJĀ BIBLIOTĒKĀ AIZVADĪTA TIKŠANĀS AR PSIHOLOĢI RITU STAFECKU

*Sagatavoja: Dzidra Kalvāne, Līvānu
novada Centrālās bibliotēkas
Pieaugušo literatūras nodaļas vadītāja*

Neskatoties uz snigšanu, puteni un spēcīgo vēju, 8. marta pēcpusdienā bibliotēkā viesojās izaugsmes studijas "Pūces aste" psiholoģe Rita Stafecka.

Ievadā Rita iepazīstināja ar sevi un stāstīja par iespējām, ko piedāvā izaugsmes studija – joga, meditācijas, personības izaugsmes treniņi, psihologa konsultācijas. Darbs ar klientiem pārsvarā notiek attālināti – tikšanās notiek Skype, Zoom platformā un Whatsapp. Turpmākajā pasākuma gaitā risinājām uzmanības un atmiņas treniņa uzdevumus, ieklausījāmies stāstījumā par dažādiem psiholoģijas aspektiem.

Tad sekoja jautājumi, kuru rezultātā izveidojās spraigas diskusijas. Kā pateikt "nē" dzīves situācijās, lai nejustos vainīgs

un nenonāktu konfliktā ar apkārtējiem, kā nospraust robežas saskarsmē ar līdzcilvēkiem. Ko cilvēks kā indivīds var ietekmēt un ko darīt ar to, ko nevar izmainīt. Kas ir vajadzīgs cilvēkam, lai viņš justos labi gan psiholoģiski, gan fiziski. Visus jautājumus varēja apkopot vienā visaptverošā jautājumā – kā panākt, lai katrs dzīvotu možu, piepildītu ar cilvēcisku siltumu, veiksmīgu un laimīgu dzīvi?

Protams, vienā pēcpusdienā var tikai mazliet ieskicēt ceļu sevis izpratnē un mērķu izvirzīšanā, bet galvenais ir viela pārdomām – vai man ir vēlme un gatavība pārmaiņām. Varbūt esmu apmierināts ar savu dzīvi, protu novērtēt un būt pateicīgs, jo bieži mēs nenovērtējam to, kas mums jau ir.

Paldies izaugsmes studijas "Pūces aste" vadītājai Ritai Stafeckai par interesantu un saturīgo pēcpusdienu!

■ Izaugsmes studijas "Pūces aste" psiholoģe Rita Stafecka Līvānu novada Centrālajā bibliotēkā

Avots: Rēzeknes Vēstis

Datums: Marts, 2023

▲ DECEMBRĪ, kad *Diena* tikās ar rakstnieci Janu Veinbergu, viņa jau izteica bažas, ka pašvaldība Bulduru bibliotēkai speciāli savulaik būvētu ēku plāno pārdot izsolē. Tagad tas apstiprinājies, un lēmuma projekts ieklausts domes ceturtdienas sēdes darba kārtībā.

FOTO - KRISTAPŠ KALNS, DIENAS MEDIJI

Aizdomas par ēkas pārdošanu apstiprinās

Jūrmalas dome lems par Bulduru bibliotēkas ēkas nodošanu izsolē

Atis Rozentāls

CETURTDIEN, 30. martā, Jūrmalas dome lems par Bulduru bibliotēkas ēkas un zemes atsavināšanu un nodošanu izsolē. Opozīcijā esošie Nacionālās apvienības Jūrmalas domes deputāti uzstāj, ka ēka jā saglabā pašvaldības īpašumā un tajā jāveido apkaimes centrs, kā to vēlas iedzīvotāji. Savukārt domes Sabiedrisko attiecību nodaļas vadītāja Zane Leite *Dienai* uzsver, ka ēka nav nepieciešama pašvaldības funkciju veikšanai un tās remonts un uzturēšana izmaksātu pārāk dārgi.

Konflikts starp Jūrmalas domi un Bulduru iedzīvotājiem izraisījās jau pagājušajā gadā, un *Diena* rakstīja, ka atšķirās pašvaldības darbinieku paustais un iedzīvotāju novērojumi par grāmatu pārvietošanu uz jaunajām telpām Jūrmalas teātra renovētajā ēkā, kurā nonāca vien daļa līdzšinējā krājuma.

Varētu būt kopienas centrs

«Gan Jūrmalas domes izpilddirektors Edgars Stobovs, gan kultūras nodaļas vadītāja Agnese Miltiņa 2022. gada 4. augustā sarunā ar bibliotēkas aizstāvjiem solīja, ka ēka tiks saglabāta pašvaldības īpašumā un pēc remonta tajā atgriezīsies Bulduru bibliotēka. Kopš bibliotēkas

Vienkārši šokējoši un bēdīgi, ka šāda ēka nav nepieciešama pašvaldības funkciju veikšanai. Jana Veinberga

slēgšanas pagājuši septiņi mēneši, un šobrīd domes vadība izlēmusi, ka ēka pašvaldībai nav nepieciešama – plānots to nodot izsolē. Ar lēmumu neapmierināti ir Bulduru iedzīvotāji, kas augstā savāca 1400 parakstu pret bibliotēkas slēgšanu un šobrīd ir apņēmības pilni cīnīties, lai ēku saglabātu kā vietējo apkaimes kopienas centru,» teikts Nacionālās apvienības paziņojumā. Jūrmalas domes deputāts Jānis Asars (NA) citēts sakām, ka šāds lēmums nav pārsteidzošs un nemaz nebrīnīšies, ja šeit pēc kāda laika parādīsies kārtējie īres dzīvokļi vai viesu nams. Līdzīgi *Dienai* saka arī rakstniece, Jūrmalas iedzīvotāja Jana Veinberga,

ar kuru *Diena* tikās jau decembrī, kad konfliktsituācijā bija iesaistījusies arī Kultūras ministrija.

Gan J. Asars, gan J. Veinberga norāda, ka vēsturiskā ēka būvēta tieši bibliotēkas vajadzībām. «Tā ir liela, plaša, gaiša, atbilst bibliotēkas funkcijām. Vienkārši šokējoši un bēdīgi, ka šāda ēka nav nepieciešama pašvaldības funkciju veikšanai. Te nāca jaunās māmiņas, bērni pēc skolas gaidīja, kad viņiem atbrauks pakal, seniori nāca ne tikai pēc grāmatām, bet vienkārši parunāties – bibliotēkas ēka kalpoja kā kopienas centrs. Turklāt Buldurus nav pašvaldības klientu apkalpošanas centra. Noteikti varētu atrast ļoti daudz funkciju,» norāda J. Veinberga.

Pārāk dārgi pašvaldībai

Z. Leite *Dienai* stāsta, ka Jūrmalas teātra ēkā bibliotēkai kopumā ir piecas telpas, tās ir svaigi renovētas, visi pakalpojumi tiek nodrošināti. Savukārt vēsturiskā ēka ir ļoti liela, pāri par 500 kv. m, un ļoti sliktā stāvoklī – būtu jāmaina ūdensvads un kanalizācija, apkures sistēma. Iespējamās remonta izmaksas tiek lēstas uz pusotru miljonu eiro, bet ēkas tālāka uzturēšana – ap 50 – 70 tūkstošiem eiro gadā. «Pašvaldības ieskatā šādas izmaksas bibliotēkas uzturēšanai ir nesā-

mērīgas, un ir rasts labs risinājums,» uzsver Z. Leite. Domes lēmuma projektā arī teikts, ka ēkai ir lieli apkures izdevumi – ziemas periodā apkures izmaksas mēnesī ir aptuveni 2128 eiro. Viņa arī norāda, ka grāmatu krājums ir rūpīgi izvērtēts, kas pirms tam neesot darīts daudzus gadus.

J. Veinberga uzskata, ka vēsturiskā ēka nav grausts un, kaut arī tai nepieciešams remonts, arī siltināšana, tomēr «nav tā, ka būtu jānojauc un jābūvē no jauna». Domes plāni ēku pārdot izsolē nav pārsteigums, jo par to publiski runāts jau tajā domes sēdē, kad tika pieņemts lēmums par bibliotēkas izlikšanu no vēsturiskajām telpām. Tā kā zemesgabala lietošanas mērķis ir «pārējo sabiedriskas nozīmes objektu apbūve», J. Veinbergai ir aizdomas, ka šajā vietā nebūs sabiedriskā apbūve, bet, visdrīzāk, dzīvojamās ēkas. «Viena cilvēkiem labi pieejama vieta būs zaudēta sabiedrības vajadzībām. Šī dome konsekventi attīsta Kaugurus, arī centru, bet teritorija no Buļļuciema līdz Bulduriem netiek attīstīta,» norāda Jūrmalniece. Viņa arī atgādina, ka dome nav pildījusi pērmvasar doto solījumu bibliotēku Jūrmalas teātra telpās atvērt jau novembrī, jo pirmās divas telpas lasītā-

jiem pieejamas ir tikai kopš februāra. Telpas nav brīvi pieejamas, jo teātra ēkas ārdurvis ir slēgtas, tāpēc apmeklētāji zvana pie tām, un tad kāds no darbiniekiem atver.

Domes lēmumprojektā teikts, ka pirmās izsoles sākmcena noteikta saskaņā ar sertificēta vērtētāja noteikto tirgus vērtību – 351 600 eiro un izsoles soli noteikt 17 580 eiro. No J. Veinbergas teiktā noprotoams, ka vismaz viņa pati ceturtdien iesaistīties kādās protesta akcijās pie domes neplāno. Rakstniece vakar izplatīja arī paziņojumu preseī, kurā norādīja: «Nemot vērā Jūrmalas plašo teritoriju, vietējās kopienas, izglītības un pakalpojumu sniegšanas centriem ir jāatrodas apkaimes, tuvu iedzīvotāju dzīvesvietai, un šajā gadījumā domes arguments par bezmaksas transportu nav atbilstošs.» Viens no pašvaldības argumentiem līdz šim ir iespēja ar bezmaksas transportu aizbraukt no Bulduriem uz Dubultiem, kur atrodas Jūrmalas centrālā bibliotēka.

Vienlaikus Jūrmalas mājaslapā publicēta informācija, ka Jūrmalas teātra mazajā zālē nesens noticis bibliotēkas organizēts pasākums bērniem, runa gan ir par vienu konkrētu Aspazijas pamatskolas klasi. ●

Avots: Diena

Datums: 29-03-2023

Taps grāmatu sērija par gulbeni

Lauma Ozola: "Man ir svarīgi atstāt aiz sevis, radīt ko paliekošu un vērtīgu – ne tikai sev, bet arī līdzilvēkiem."

NO 1. LAPPUSES

"Es rakstīšu grāmatu sēriju par Gulbenes un tās novada sirdi – iedzīvotājiem, kas vēl aizvien dzīvo šajā pilsētā un ciemos, darot lielas un vērtīgas lietas. Tāpat arī par tiem, kas ārpus tās, bet nes Gulbenes vārdu pasaulē. Es esmu pārliecināta, ka Gulbenes sirds ir tās iedzīvotāji un tie, kas šo pilsētu sauc par savām mājām. Tāpat esmu iecerējusi šo grāmatu vairākas daļas, kas izriet, ka savu dzīvi turpmāk dalīšu starp Rīgu un Gulbeni. Jā, tie, protams, būs gadi, bet esmu enerģijas pilna, mans spīts arī nekur nav pazudis," "Dzirkstelei" uzsver Lauma Ozola.

– Kā radās ideja rakstīt šādu grāmatu par gulbeniešiem un novada iedzīvotājiem?

– Mana pieredze, intervējot dažādas Latvijas personības dažādiem Latvijas žurnāliem, kas savu vērtību un aktualitāti ir nostiprinājuši vairākos gadu desmitos, ir devusi nepieciešamās zināšanas. Tāpat arī brīžos, kad režisēju savas dokumentālās filmas, esmu iemācījusies uz klausīt un ieraudzīt. Filmās pieredze ir devusi man daudz. Īsta skola! Arī vadot pasākumus un kāzas kopā ar diviņmāsu Leldi, esmu nonākusi pie secinājuma, ka man patīk cilvēki, ar viņiem sarunāties un viņus iepazīt. Vēl arī tas, ka Gulbene ir mana pirmā skatuve. Jau ģimnāzijas gados darīju diezgan daudz, darbojos radoši un attīstīju sevi. Šī pilsēta man ir daudz devusi, bet vēl vairāk iemācījusi. Gulbene arī lika saprast, ka viss ir tikai paša rokās. Turklāt tieši pirmās trīs manas dokumentālās filmas ir saistītas tieši ar manu dzimto pilsētu. Es apzinos, ka Gulbene ir mans lidlauks, un par to es esmu ne tikai laimīga, bet arī pateicīga. Es arī lepojos, no kurienes nāku, lai arī jau desmit gadus dzīvoju Rīgā. Kādam var šķist, kāpēc šo visu tagad no jauna ceļu gaismā, bet tas iet roku rokā ar šīs idejas misiju. Turklāt pietiekami agri pati nonācu pie atziņas, ka man ir svarīgi atstāt aiz sevis, radīt ko paliekošu un vērtīgu – ne tikai sev, bet arī līdzilvēkiem. Un arī tas, ka laiks šodien skrien ātrāk, nekā spējam nojaust, tāpēc tagad es citīgi skatos, kur to tērēju un galvenais – kam. Laiku nedrīkst izšķiest!

Pati grāmatas ideja pie manis atnāca brīdī, kad nodevu izdevniecībai debijas romāna "Pagātnes skavās" manuskriptu. Atminos, ka todien sev jautāju: ko tālāk? Man bija tāda neizstāstāma tukšuma sa-

jūta, lai gan aiz muguras bija trīs gadu garš ceļš romānā, sūri smags darbs un citas lietas, bet, nē, tukšuma sajūta, jo priekšā vien: "Ko tālāk?" Tad izgāju ārā pastaigāties, klausījos austiņās mūziku, un atbilde pati atnāca. Tas man prasīja tikai stundu, un tas ir īpaši, jo es sapratu, ka rakstīšu grāmatu par savas dzimtas puses cilvēkiem, un vēlos runāt par tiem, kas dara un atstāj pēdas šodien. Nevis tikai tad, kad šie cilvēki diemžēl ir jau viņšaulē. Ir jārunā tagad, jo šodien vari ieskatīties šiem cilvēkiem acīs, būt blakus viņiem, uzzinot viņu dzīves vērtības, mācībstundas un arī kļūdas, kas novedušas līdz jaunām kalnu virsotnēm. Tas laikam man ir no mīlestības pret stāstiem – intervijas un filmās. Un vēl arī tas, ka laikam tā dinamika ir manai būtībai īpaši tuva, jo ikreiz, kad es finišēju kādu savu projektu, man ir dzinulis doties tālāk, kāpt kalnā no jauna, doties jaunus izaicinājumus, jā, man patiesi ir būtiska attīstība, tā radošā knāda, kas piemīt arī neziņai savās idejās, kas vēl tikai top.

– Kas būs šīs grāmatas potenciālā auditorija?

– Es veicu izpēti, kādas grāmatas ir radītas par Gulbeni un pilsētas iedzīvotājiem, un sapratu, ka manai idejai ir potenciāls, jo šādas grāmatas, precīzāk gan grāmatu sērijas, nav vēl radītas. Ļoti spilgti redzēju arī pašu grāmatas konceptu, kāda tā būs, šo vizuālo pusi. Es pat redzu grāmatas prezentāciju, ir jau idejas, – tas nozīmē, ka būs, lai kāds būtu ceļš. Lai gan pats interesantākais ir tas, ka grāmatas nosaukums vēl tikai nāk, bet atnāk. Man tā ir arī ar filmām – kad sāku darīt, tad nosaukumi atnāk, un tie ir īpaši, jo ļauju, lai mūza pati atrod mani, neuzspiežu tai. Arī šeit tā būs. Pēc izpētes sekoja tikšanās

"Atceros, ka tajā dienā mammai un diviņmāšai teicu, ka novadīt kāzas 100 cilvēkiem ir stipri vieglāk, nekā aiziet uz savas idejas prezentāciju domē, lai gan esmu par ideju pārliecināta un redzu, kā šo grāmatu lasa gan gulbenieši, gan ārpus pilsētas."

PIRMIE GRĀMATAS VARONI JAU UZRUNĀTI. "Man ir dota zaļā gaisma intervēt grāmatas varoņus Gulbenes novada bibliotēkā, kas šim projektam ir istā vieta. Paldies par to Sabineī Jefimovai – bibliotēkas vadītājai," saka Lauma Ozola.

ar tolaik vēl bibliotēkas vadītāju Antru Sprudzāni, kas tikai aplicina, ka zināms ceļš ir pagājis līdz dienai, kad viss sāk tapt. Antra bija tā, kurai vēlējos izstāstīt par šo ideju pirmajai, protams, aiz ģimenes dāmām. Pēc tam jau sekoja tikšanās domē, lai apspriestos tālāk ar Cauniša kungu, kā arī ar kultūras komisiju. Atceros, ka tajā dienā mammai un diviņmāšai teicu, ka novadīt kāzas 100 cilvēkiem ir stipri vieglāk, nekā aiziet uz savas idejas prezentāciju domē, lai gan esmu par ideju pārliecināta un redzu, kā šo grāmatu lasa gan gulbenieši, gan ārpus pilsētas. Pirms tam es arī uzrunāju savas paziņas, kas ir pelnījušas nonākt šajā grāmatā, sakot, ka tā ir tikai ideja, tests, lai prezentētu domei, bet šie īpašie cil-

vēki noticeja man, par ko esmu no sirds pateicīga. Es uzdevu jautājumus, man atbildeja, tad uzrakstīju intervijas veidā rakstu par šiem pāris cilvēkiem un iedevu izlasīt tiem, kas vērtēja šīs idejas nākotni.

– Un kāda bija reakcija?

– Protams, es zināju, ka iešu un darišu pat tad, ja mani neatbalstīs, taču dome un šie cienījamie cilvēki izteicās pozitīvi, atbalstot šo grāmatas ideju, ko no sirds novērtēju. Un vēl arī tas, ka atbildības sajūta šeit ir lielāka par citām savām radošajām iecerēm, kuras esmu novedusi līdz dienasgaismai. Tas laikam tāpēc, ka man ir vilkme pret savu dzimto pilsētu. Es vēlos šeit atstāt pēdas, ne velti ideja atnāca pie manis. Es zinu, ka

paveikšu, un tas nav teikts lielīgi, nē, man priekšā ir neapraktāmi liels darbs, kas būs vairāku gadu griezumā, taču esmu tam gatava. Turklāt zinu, ka Gulbene ir pelnījusi šādu grāmatu. Vairākas, jo ir vairāk par 100 cilvēkiem, kas dara, kas neapstājas, kas uzdrīkstas! Un par tiem, kas dara cilvēku labad un Gulbenes. Tāpat vēlos ar šīm grāmatām vairo iedzīvotājos vienotību. Vēlos, lai cilvēki pricātos par savējiem. Vēlos, lai cilvēki atbalstītu viens otru, jo Gulbenes sirds ir tās iedzīvotāji, cilvēki, ne velti to atkārtot. Un no šīs pilsētas un novada nāk īpaši skaistas sirdis. Šeit dzīvo skaistas sirdis! Un mums ir jānovērtē tas, jo ir jāsaprot, ka ne velti dzīve ir viena un ne velti mums līdzās ir tie cilvēki, kas ir. Es

FOTO: KINTIJA OSTROVSKA

Avots: Dzirkstele
Datums: 31-03-2023

ešiem

zinu, ka šīs grāmatas ļaus ieskatīties līdzcilvēkos no jauna, atklājot par viņiem vēl nezināmas šķautnes. Nemaz nerunājot par atziņām, kuras savā pūra lādē ir jebkuram – gan mazam, gan lielam. Šīs grāmatas nebūs tikai iedvesmas malks, nē, šīs būs vērtību grāmatas, kurām katra gulbenieša un novadnieka mājās, manās acīs, ir jābūt.

– Tātad potenciālie grāmatu varoņi jau zināmi?

– Esmu paspējusi jau uzrunāt pirmās grāmatas, pirmās sērijas varoņus. Katrai grāmatai būs 100 – gan izglītības smaragdī, gan medicīnas briljanti, gan kultūras dimanti, kā arī uzņēmēji un citi zināmi, kā arī mazāk zināmi – uzvārdi, kas Gulbeni ceļ ar savu esību. Un, ja vien jūs zinātu, cik smagi bija salikt pirmo simtnieku, proti, pirmos 100 stāstus, taču šis saraksts ir pie manis un darbs jau šajā mēnesī sāksies pie grāmatas realizācijas intensīvāks, jo man bija jāpabeidz sagatavošanās darbi. Taču mani priecē tas, ka šīs grāmatu sērija, kas nozīmē, ka nākamajās grāmatās es aicināšu iedzīvotājus ieteikt cilvēkus, kuri būtu pelnījuši nonākt grāmatas lappusēs, un izstāstīt savu stāstu, jo es apzinos, ka 100 stāsti ir gluži kā splāviens jūrā, tēlaini izsakoties, tāpēc būs vairākas grāmatas. Cik? Laiks rādīs, taču esmu apņēmības pilna. Un arī “vārdumile”, kas ir gluži kā svinīgs solījums, ka grāmatas būs.

– Bez atbalsta šai idejai neiztikt? Kā plānots piesaistīt finansējumu?

– Protams, grāmatas prieks ir arī ļoti, ļoti, ļoti dārgs, tāpēc arī vērsos ar šo ideju Gulbenes domē. Es gan arī meklēšu sponsorus, labvēļus, kas finansiāli palīdzēs, jo tirāžas izmaksas ir augstas, īpaši šodien, un mēs visi zinām iemeslus, kādēļ tas tā ir. Par komandu runājot, esmu arī piesaistījusi grāmatai korektori, kura arī deg par šo ideju, bet arī viņas darbiņš prasa savu finansiālo artavu, ko pati sāku jau segt no savām finansēm. Tā ir gulbeniete Aiga Blumberga, kura pie manis nonāca nejauši, bet esmu laimīga par to, jo abas esam uz viena viļņa. Jūtu, ka viņa ir īstais cilvēks šim projektam, jo rakstiņu es viena, bet Aiga būs mana klīns. Un grāmatas vizuālo pusi nodrošinās mana draudzene fotogrāfe Kintija Ostrovska, kurai uzticos jau gadiem. Viņa ir talantīga un iemūžinās šos cilvēkus īpaši – esmu pārliecināta par to. Tāpat arī zinu, ka manas ģimenes dāmas arī nekur nespruks, jo darbs ir apjomīgs, tāpēc jau tagad saku paldies viņām, ka mani stutēs, kad vajadzēs. Novēlu, lai šīs grāmatas, iesākumā gan, protams, pirmā, nonāk jūsmājās! Es darišu visu iespējamo, lai to īstenotu. Kā man izdosies, tas jau būs cits stāsts. ■

— Sagatavojusi Ginta Alberte

Avots: Dzirkstele

Datums: 31-03-2023

MĀRA MELLĒNA.

SANĀKUŠIE STĀSTNIEKI, daži pat bija paņēmuši līdzī foto. Ārijas Romanovskas foto

Cilvēka vārds glabā veselu stāstu

Elva Jēkabsona

15. martā Mazsalacas pilsētas bibliotēkā norisinājās stāstu pasākums «Vārdu un uzvārdu stāsti». Kopā sanākušie dalījās ar saviem vārdu, uzvārdu, dzimtu stāstiem.

Pasākums notika kā LIVIND starptautiska pilotprojekta «Identitātes ainava: vārdu un uzvārdu stāsti kā daļa no kopienas kultūrtelpas» otrā aktivitāte Valmieras novadā, to rīkoja Latvijas stāstnieku asociācija sadarbībā ar Valmieras bibliotēku. Stāsta Māra Mellēna, projekta vadītāja:

«Esmu Latvijas stāstnieku asociācijas valdes locekle. Pagājušā gada nogalē man piezvanīja kolēģe no Nacionālā kultūras centra un teica: tu jau kuru gadu piedalies somu rīkotās semināros. Un es atbildēju – jā, man patīk viņu veidotie vebināri par dzīvo mantojumu. Un viņa man izstāda, ka šobrīd var piedalīties vienā projektā, kuram ir jāuzraksta tikai šis pieteikums. Un, darbojoties ar jaunajiem stāstniekiem un jaunajiem senioriem, bija tāds uzdevums, kas ļoti labi atzīet – kad cilvēkam pajautā, kā tīki pie sava vārda. Šajos vārdu stāstos varam saklausīt gan ļoti senus, arhetipiskus motīvus, kad bērns nosaukts debesu ķermeņu, gaismas parādību vai dievību vārdā, varam ieraudzīt noturīgas dzimtu tradīcijas, kad jaundzimušajiem dod vecvecāku vārdus, bet tikpat lielā mērā varam vērot noteiktā

kultūras areālā populāru un ietekmīgu sabiedrisku darbinieku, slavenu aktieru, sportistu vai filmu varoņu ietekmi uz vārda izvēli. Un tāpēc mēs pieteicām projektu par vārdu un uzvārdu stāstiem.

Pēdējos divos gados Latvijā ir iznākuši Ilmāra Meža un viņa komandas sagatavotie uzvārdu sējumi, kur ir pētnieciska informācija. Savukārt vārdu un uzvārdu stāsti ir iespēja izstāstīt gan to, kā pats jūties ar savu vārdu, gan kā esi domājis vārdu saviem bērniem, gan par uzvārdiem, kas veido dzimtu. Un tad nākamais slānis, pie kura šajā pilotprojektā neesam tik kuši, ir tas, ka latvieši ir no retajām tautām, kas svīn vārda dienas, līdz ar to vārda dienu svinēšanas tradīcijas ir nākamais pakāpiens. Svētku svinēšanas tradīcijas vienmēr iezīmē to, kādas kopienai ir svarīgas vērtības.

Mums jau ir bijuši stāstu pasākumi Rūjienā, kur mēs strādājām kopā ar senioru biedrību «Ievas» un arī ar ansambli «Ievas». Mums ir bijis arī pasākums, kur darbojāmies kopā ar Burtnieku kopienu. Un bija arī viens pasākums Burtnieku pamatskolā, kur izmēģinājām, kā šos stāstus stāsta skolas bērni. Šodien mēs esam Mazsalacā, pēc tam būs arī pasākums Sēdā un Valmierā.»

Tālāk jau visi sāka dalīties ar saviem stāstiem. Un Māra Mellēna arī bija pirmā, kas dalījās ar stāstu par savu vārdu: «Tas bija pirms

vairāk nekā 60 gadiem, kad kādā brīnišķīgā Latvijas pilsētā, Varakļānos, doktera ģimenē piedzima maza, šampanieša izmēra meitene. Dakteris tikko bija atbraucis no Sibīrijas un bija apprecējis māsiņu, kas strādāja Varakļānu slimnīcā un bija 25 gadus jaunāka par viņu. Par dakteri šī meitene bija ģirgājusies visu laiku, jo viņš bija ar Latvijas laika izglītību, Latvijas laika priekšstatiem par higiēnu. Kad māsiņas visu bija iztirjušas, dakteris paņēma sterilu vati, atvēra atvilktni, novilkta gar tās malu un jautāja: vai šī vatīte ir balta? Parasti bija tā, ka šī vatīte nebija balta. Līdz ar to māsiņas šo zēnu nemīlēja. Tomēr tie debesu ķermeņi bija kaut kā sastājušies, un 1958. gadā piedzimu es. Mamma ir no Varakļāniem, paps ir no Vidzemes, līdz ar to vecmāmiņai no papa pušes ir pilnīgi skaidrs, kā šī meitene ir jāsauc. Viņa teica: šitā būs Maija. Jo Annai Brigaderei taču ir tik skaista luga par Maiju. Mamma tomēr ir drusku citās domās un neņem vērā vīramāti, jo pāri elai dzīvo viņas draudzene, kurai pirms gada piedzimis meitiņa, kas jau ir apvēlusies, smuka un ņipra. Un viņas vārds ir Māra. Tāpēc mani nosauca par Māru, un tā es dzīvoju līdz pat šai baltai dienai.»

Guna Daugule par savu vārdu: «Esmu Guna, arī mediķe. Esmu dzimusi pie Lubānas ezera, tur ir mana dzimtā puse. Un manu vārdu man ielika tēvs, jo mamma gribē-

jusi Rasu. Tomēr tēvs brauca mani pierakstīt kā Gunu. Esmu viņam ļoti pateicīga par to, jo man patīk savs vārds. Manos jaunības laikos Guna bija ļoti rets vārds. Kad es mācījos Rīgā, medicīnas skolā, mums bija kādi 400 audzēkņi, un starp tiem es vienīgā biju Guna. Kad atnācu uz Mazsalacu, strādāju ātrajā palīdzībā par feldšeri, un tajā laikā šajā apkārtnē nebija nevienas citas Gunas. Ātrajā palīdzībā strādājot, man bija jāved dzemdētājas, kādu reizi bija jāpieņem dzemdības arī mašīnā. Vienreiz vedām uz dzemdību nodaļu grūtnieci, un viņai piedzima dvīņītes. Vienu meitiņu nosauca par Ingu, otru par Gunu. Un šī Guna, tāpat kā es, tagad ir izmācījusies par mediķi.»

Agita Lapsa: «Es bieži vien vairāk stāstu par savu uzvārdu, tomēr esmu jautājusi vecākiem, kāpēc tieši Agita, jo dzīvē kādreiz pienāk tas brīdis, kad ir vēlme noskaidrot, kas tu esi, kaut vārda nozīmē. Mamma man nekādu stāstu īpaši neteica, vien to, ka tas esot bijis skaists vārds, tajā laikā modērs. Savukārt stāsts par manu dzimšanu, vārda iedošanu un tēva prieku man atnāca no avīzes. Es biju jau pieaugusi un strādāju bibliotēkā – tas bija pirms kādiem desmit gadiem. Mana kolēģe intensīvi vāca ziņas par dakteriem Valmierā un šķīrstīja «Liesmu», lasot publikācijas. Vienā reizē viņa man atnes aploksnīti, kurai smuki nogriezts stūrītis, lai redz, ka iekšā kaut kas ir. Es atveru to aploksni, un tur ir raksts no avīzes – 1966. gada 1. janvāris, kur žurnāliste intervē jauno ģimeni. Šajā ģimenē ir atskrējusi meitiņa, abi vecāki saistīti ar Valmieras stikla šķiedras rūpniecību – tēvu sauc Uldis, māti Inta un meitu Agita. Es to izlasu un saņemu arī skaidrojumu, kāpēc man visu mūžu patīk lilijas, jo tur melns uz balta rakstīts, ka mans tēvs bija ļoti gaišdijis meitu. Uzzinot, ka viņam ir piedzimis meita, viņš par godu tam notikumam meklējis puķes, lai aiznestu uz slimnīcu. Viņš izstaigājās visu Valmieru un beidzot nonācis Valmiermuižā – vietā, kur bijušas kaut cik ziedošas puķes. Un tieši tajā laikā visi par pārsteigumu atvērusies lilija – tas bijis oktobris, kad tā uzdziedējusi siltumnīcā. Puķi dabūja un aiznesa mammai uz slimnīcu. Šo stāstu viņi man nestāstīja paši, bet gan avīzē. Un man tas šķita tik ļoti romantiski, ka es vairs neprasīju, kāpēc tad tieši Agita.»

Dainis Rasa par savu uzvārdu: «Kā es tiku pie sava vārda, nemāku teikt, jo esmu dzimis Sibīrijā, izsūtījumā. Kristīts gan esmu – man aizvien mājās glabājas burtnīcas lapa. Bet par uzvārdu gan man ir stāsts, jo sākotnējais dzimtas uzvārds bijis pavisam cits, ir pieņemts arī Ilmāra Meža grāmatā – Šļunskā. Viņš ir atradis deviņus ierakstus ar šādu uzvārdu, bet ir nedaudz vairāk – Mazsalacā, Dikļos un Pālē. Un te ir rakstīts, ka šļunskā ir vai nu slikti novīta virve, vai arī gara, lumperīga meita. Tāds tam uzvārdam skaidrojums. Uzvārds Rasa manā dzimtā ir no 1938. gada, kad tēvs apprecējās un no mainīja uzvārdu. Tēva brālis atstāja uzvārdu Šļunskā līdz mūža galam. Ulmanis bija izdevies atļaut par uzvārdu latviskošanu, ko mans tēvs arī izmantoja. Es īsti prēcīgs nebūtu par tādu uzvārdu, bet gan jau varētu sadzīvot.»

Avots: Liesma

Datums: 17-03-2023

Gaviļniece Astra Tomsone (vidū) priecīga pēc ilgjiem gadiem klātienē satikties ar kuivižniekiem Annu un Haraldu Stoliņš. Blakus no kreisās Ojārs Arstenieks, limbažniece bijušais priekšnieks kādreizējā Valsts autoinspekcijā

Radošā Astra ar pavasara svētkiem atzīmē savus skaistos 80

Radošā un sabiedriski aktīvā limbažniece Astra Tomsone sestdien aicināja radus, draugus, likteņbiedrus, sadarbības partnerus un ikvienu interesentu uz Tūjas bibliotēku. Reizē ar savas krustdūrienu izšuvumu-gleznu izstādes *Manas mīlestības atvēršanu* viņa svinēja arī pašas skaisto 80. jubileju. – *Tas ir tik glīts skaitlis. Kad tad vēl tos gadus svinēt, ja ne tagad! Labprāt iepriecinu citus. Tik forši, ka ir tik daudz draugu!* – par svētkiem

sev un pārējiem teica Astras kundze.

– *Astra ne tikai izšuj, fotografē, zvejo, dejo, dzejo, bet dara vēl visu ko. Apbrīnoju, ka cilvēkiem ir tik daudz enerģijas!* – atklājot omulīgo pasākumu, sacīja Tūjas bibliotēkas vadītāja Zeltīte Millere. Šī bija otrā reizē, kad A. Tomsone savas dzimšanas dienas svinības rīkoja Tūjas gaismas pilī. Līdzīgs sarīkojums organizēts arī pagājušopavasār, bet nelielākā kompānijā. – *Esot pieņemts, ka sievietēm*

gadus nesaka. Es tieši vēlos, lai saka tos manus bagātos gadus! – sanākušajiem sacīja Astras kundze un nolasīja dzejoli *Mani gadi – mana bagātība.* – *Paldies, ka visi esat kopā ar mani šajā skaistajā dienā, kad svinu savus astoņdesmit!* – viņa veltīja sanākušajiem.

Vairāk par sarīkojumu un tā viesu iespaidiem – 3. lpp.

Līgas LIEPIŅAS
teksts un foto

Avots: Auseklis

Datums: 24-03-2023

Radošā Astra ar pavasara svētkiem atzīmē savus skaistos 80

(Sākums – 1. lpp.)

Sestdien Tūjas bibliotēkas Zinību centra zālī pildīja ļaudis, izšuvumu gleznas, ziedi, mūzikas skaņas un satikšanās emocijas. Limbažniece **Astra TOMSONE**, aicinot kopā tuvos cilvēkus un citus interesentus, rīkoja savas 80. jubilejas svētkus.

Tūjas bibliotēka ir Astras kundzei iemīļota, jo viņu ilgus gadus vieno draudzība un arī radoša sadarbība ar tās vadītāju Zeltīti Milleri, tāpat gaviļniece darbojas šejienes lasītāju klubīnā. Turklāt A. Tomsones dzimtā puse ir Salacgrīva. Reizē ar pašas jubilejas svinībām Astras kundze Tūjā atklāja arī krustdūrienu tehnikā izšūto gleznu izstādi *Manas mīlestības*. Astrai 30 gadu laikā tapuši vairāk nekā 100 izšuvumi, kuros attēlotas ainavas, puķes un zirgi, bet šoreiz Tūjas bibliotēkā no tiem aplūkojama neliela daļa – tieši Astrai tuvie zirgi. Runājot par citām radošajām aktivitātēm, šobrīd Astras kundze vairāk pievēršusies fotografēšanai un tik ļoti kā nekad iepriekš aizrāvusies ar grāmatu lasīšanu. Nedēļas līdz pusotras laikā savas septiņas grāmatas tiek izlasītas. Īpaši iecienīti ir žurnālistes un rakstnieces Daces Judinas darbi.

Svinību viesus ar dziesmām iepriecināja dziedošais duets – svētciemietis Reinis Maurītis un ainažniece Katrīna Kariņa. Mūziķi izpildīja gan atsevišķu grupu dziesmas, gan komponistu Raimonda Paula un Ulda Marhilēviča sacerētās, tāpat uzstājās ar nesen *restaurētu* dziesmu *Vakara stāsts*, ko, būdams vēl padzmitgadnieks, komponējis pats Reinis. Klausītājiem jauniešu uzstāšanās ļoti patika. Limbažnieks Juris Bebrīss, kuru ar Astru vieno jau pusgadsimtu ilga pazīšanās, novērtēja abu jauniešu skaistās balsis un izbaudīja koncertu bibliotēkas skaistajās telpās, ko apmeklēja pirmoreiz. Ceļu uz šejieni viņš sacījis

Astra Tomsone (no kreisās) teic paldies mūziķiem Reinim Maurītim un Katrīnai Kariņai par skaisto koncertu pašas jubilejas svinībās

mērot vismaz vēl vienu reizi, lai atvestu bibliotēkai paša veidoto grāmatu *Limbažu vīru dziesmas trīs gadsimtos*, kā arī kādu darbu no mājas bibliotēkas. Arī Veltas kundze no Liepupes šajā gaismas pilī bija pirmoreiz. Viņa zina, ka tās vadītāja Zeltīte ir ļoti aktīva, rīko dažādus pasākumus, tādēļ labprāt uz šejieni atbrauktu vēl kādreiz.

Starp citu, šis ir piektais gads, kopš Tūjas bibliotēka un tās Zinību centrs strādā jaunās telpās. Bibliotēkas vadītāja Zeltīte interesentus izveda nelielā ekskursijā pa tām, stāstot par iespējām, kas apmeklētājiem tur tiek piedāvātas. Vienu no tām jau apliecināja Astras kundzes rīkotais pasākums. Proti, arī citi gribētāji savas lielās jubilejas kopā ar draugiem var svinēt Zi-

nību centra zālē. Tūjas gaismas pilij ir arī sava āra estrādīte, kurā līdz šim uzstājies leļļu teātris, tāpat ar ievīnu spēli iepriecināja tautas muzikants Valdis Andersons.

Omulīgā jubilejas pasākuma izskaņā A. Tomsone jutās pacīlāta, redzot, cik ļoti tas patika arī viesiem, kuri līdz ar gaviļniecei baudīja gaisotni, smaidīja un dziedāja līdz koncertā izpildītajām dziesmām. Īpašs un patīkams pārsteigums Astras kundzei bija Limbažu novada domes priekšsēdētāja Dagna Strauberga ierašanās viņu sumināt.

Vairāk attēlu no pasākuma – *Ausekļa mājaslapā, sadaļā Galerijas*.

Līgas LIEPIŅAS
teksts un foto

Avots: Auseklis

Datums: 24-03-2023

Svētciemā iezīmē Pasaules ūdens dienu

Pasaules ūdens dienā 22. martā salacgrīviešu bibliokuģis *Krišjānis Valdemārs* viesojās Svētcieņa bibliotēkā sarunu vakarā, lai, kopīgi baudot pavasarīgo zemes dzirkstošo veldzi – spirdzinošās kļavu sulas –, diskutētu par ūdeņu tīrību, jūras resursiem un piekrastnieku dzīvi starp nozvejas kvotām un zivju nabadzību.

Kā to visu ietekmē pasaules ūdens resursi un kā šo ūdeni mums darīt tīru lokālpatriotiskā aspektā? Te lieti noderēja kadri no dokumentālās filmas *Mēs un jūra* (1974), kur redzamas tolaik jaunizbūvētās zvejnieku kopsaimniecības *Brīvais vilnis* attīrīšanas ietais un toreizējā uzņēmuma celtniecības daļas vadītāja Voldemāra Stiķa aizraujošais un pārliecinātais stāstījums draugiem no Vācijas Demokrātiskās Republikas par šī krasta iedzīvotāju cīņu Baltijas jūras ūdeņu aizsardzībā.

Bibliotēkas vadītāja Līga Borozdina visus priecēja ar tikko atklāto fotogrāfa Valda Brauna personalizstādi *Sāļie vēji*, kas stāsta par piekrastes zvejnieku pagājušā gadsimta 70. un 80. gados. Ar šo melnbalto dzīves dokumentējumu fotomākslā lieliski sasaucās režisores Rūtas Celmas filma *Zvejnieks* (1981) par Kuivižu piekrastnieku Jāni Skuju. Tolaik laši bija lielāki un

Mirkļis no tikšanās Svētcieņa bibliotēkā

jūra devīgāka... Kā mūsdienās jauniešus ieinteresēt iet jūrā? Šo problēmu videostāstā *Draugs, tevi gaida jūra!* (2020) iztirzā mūsdienu tālbraucēji kapteiņi Ingus Siliņš, Normunds Vilkaušs un Mārcis Skuja, kuriem labas pamatzināšanas Salacgrīvas jūrniecības koledžā deva jūrskolotājs Valdis Ozoliņš.

Bibliokuģa komanda arī šogad turpinās 2014. gadā aizsāktu jūrniecības arodu popularizēšanu, izdodot jau ceturto Salacgrīvas literāro almanahu *Zutiņš*, kā arī tiekoties ar jauniešiem skolās, bibliotēkās un jaunsargu vasaras nometnēs.

Gints ŠĪMANIS
Justīnes BOROZDINAS foto

Avots: Auseklis

Datums: 24-03-2023

Pociema bibliotēkā koka darinājumu izstāde

Gaidot pavasara svētkus – Lieldienas, Pociema bibliotēkā iekārtota Limbažu vidusskolas 9. klases audzēkņa Edvarda Vītoliņa koka darinājumu izstāde. Ar to pūsis jau nodarbojas vairākus gadus. Jaunais mākslinieks izstādē izlicis burvīgus podiņus saldumu un puķu ievietošanai, paliktņus kūkām, kastītes dzijas kamolu uzglabāšanai, svečturus, pat skaistas Lieldienu olas.

Pociemā Edvardu uzskata par savējo. Šeit dzīvo viņa vecmāmiņa pensionētā skolotāja Marija Vītoliņa. Šeit pūsis jau no mazām klasēm muzicē slavenajā pūtēju orķestrī, ko 1995. gadā diriģentam Harijam Miķelsonam palīdzēja izveidot Edvarda vectēvs Miervaldis. Instrumentu eifoniju talantīgajam jaunietim iegādāja

Limbažu fonds no *Lūgšanu brokastīs* saziedotajiem līdzekļiem. Un tagad mūziķis šo labestību attaisno, katru svētdienu no savas dzīvesvietas Āsteres ierodas uz pūtēju orķestra nodarbībām pie talantīgā diriģenta Viesturu Ozola.

Atmiņā gadījums, kad Edvards, būdams 1. klases skolnieks, piedalījās Pociema kultūras nama rīkotajās plaušanas sacensībās. Cik viņš toreiz starp pieaugušajiem vīriem jutās lepns, ka prot plaut ar izkapti! Edvarda vecāki Renāte un Jānis var lepoties ar savu dēlu. Cits visā dzīvē nepaveic tik daudz, cik Edvards padarījis savos sešpadsmit. Mēs par viņu vēl dzirdēsim daudz, jo jaunietis ir tikai sava ceļa sākumā. Vēlam veiksmi!

Edīte MELNE

Avots: Auseklis

Datums: 24-03-2023

No izstādes «Sievietes iedvesmots stāsts»

DACE VOITKEVIČA, foto kluba «Ogre» vadītāja

Šā gada marts izvērties par foto kluba «Ogre» izstāžu mēnesi. Ogres Centrālajā bibliotēkā notika veselās 3 izstādes, kurās varēja redzēt foto kluba autoru darbus. Izstādēm noslēdzoties, sniedzam nelielu ieskatu vienā no tām – «Sievietes iedvesmots stāsts». Tajā piedalās 8 autori, kuri veidoja savu neatkarīgu vēstījumu par dažādām tēmām. To vienojošais motīvs ir sieviete.

Ludmila Millere sērijā «Kihnu sievietes» stāsta par Baltijas jūras Kihnu salas sievietēm kaimiņzemē Igaunijā. Viņas vieno tautas tradīciju saglabāšana un koši tērpi. Mūsu vēsture ir tik tuva, ka Kihnu salas cilvēki kādreiz biežāk brauca uz Rīgu nekā uz Tallinu. Krāsainus lakatus var atpazīt arī latviešu tautas tērpos. Aivars Slišāns ar vispārinātu sievietes tēlu vēsta par VEF Kultūras nama kādreizējo auru un stāstiem, kas pēc renovācijas ir kļuvuši par vēsturi. Ainis Kursiņš regulāri iemūžina tautas deju ansambļa «Ogre» gaitas un dalās ar dzīvespriecīgu skatu «Gaidot svētkus» šā gada Dziesmu un Deju svētku noskaņās. Dace Voitkeviča risina personisku tēmu par cilvēka un dabas attiecībām sērijā «Dziedinošā jūra». Tai izstādē bija pievienotas arī taustāmas Baltijas jūras vērtības – ūdens, pludmales smiltis un priežu smaržas piesātinātais gaiss. Vilnis Lulle kolekcijā «Maza trilogija» apvienojos

dažādas paaudzes un pasaules vietas. Viņa fotogrāfijas vieno noskaņa, redzama un neredzama mūzika un melnbaltā tonalitāte. Andris Juhņevičs «Simetrijā» ir vizualizējis faktu, ka cilvēku sejas ir asimetriskas. Digitāli saliekot kopā vienu sejas pusi ar tās spoguļattēlu, cilvēks izmainās līdz nepazīšanai. Ramona Juhņeviča romantiskās noskaņās rāda ziedu un skaistuma nozīmi sievietes emocionālajā dzīvē. Tatjana Stumbre «Sievietes stāsts» alegoriski caur vienojošu rakursu parāda, kā jauna meitene, ejot pa dzīves ceļu, kļūst par stipru latviešu sievieti.

Vairākas fotogrāfijas var atpazīt Ogrī un tās cilvēkus, jo viena no kluba tradīcijām ir regulāri iemūžināt Ogres novadu. Foto klubs «Ogre» pie sievietes tēmas atgriežas vairākkārt, un iepriekšējo gadu izstādē «Būt sievietei» martā viesojas Rundāles Multifunkcionālajā centrā Bauskas novadā. ●

Foto: Sanita Oļumāne

Foto: Sanita Oļumāne

Foto: Tatjana Stumbre

Foto: Andris Juhņevičs

Foto: Ludmila Millere

Foto: Ramona Juhņeviča

Foto: Tatjana Stumbre

Avots: Ogres Vēstis Visiem
Datums: 31-03-2023